

Alvesta
kommun

Avfallsplan

2021–2025

Beslutat av kommunfullmäktige

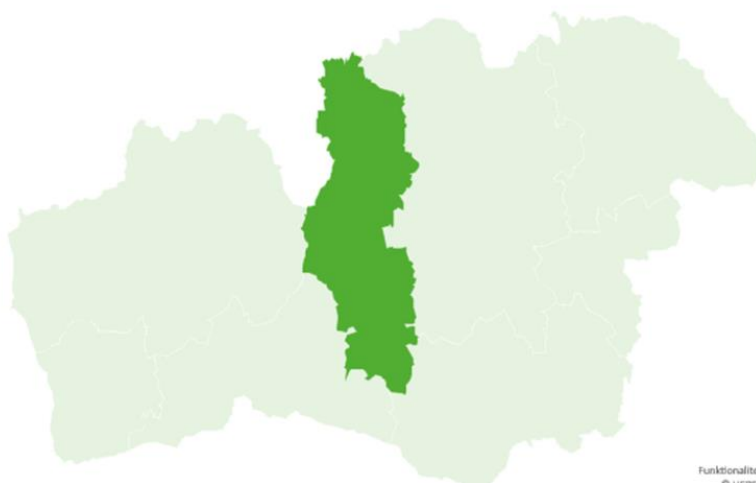
Datum för beslut: 2021-05-04

Dokumentansvarig:
kommunledningsförvaltningen

Ersätter avfallsplan från 2015-06-
16

Innehåll

Inledning.....	4	3 Mål och aktiviteter	16
1 Bakgrund.....	6	3.0 Målstruktur.....	16
1.1 Syfte.....	6	3.0.1 Klassning av aktivitet	17
1.2 Ansvar	6	3.0.2 Uppföljning av mål och aktiviteter .	17
1.2.1 Ansvarsfördelning.....	7	3.0.3 Huvudansvarig.....	17
1.3 Uppföljning	7	3.1 Nedskräpning	18
1.4 Bilagor	8	3.2 Deponera.....	20
2 Framtidens avfallshantering.....	10	3.3 Energiutvinna	21
2.1 Framtida avfallsmängder och flöden10		3.4 Återvinna	22
2.2 Insamlingsystem.....	10	3.5 Återanvända	24
2.2.1 Mat- och restavfall.....	10	3.6 Förebygga avfall och dess farlighet	25
2.2.2 Trädgårdsavfall	11	4 Styrmedel	28
2.2.3 Grovavfall.....	11	4.1 Lokala avfallsföreskrifter	28
2.2.4 Farligt avfall	11	4.2 Renhållningstaxan	28
2.2.5 Förpackningar och returpapper.....	12	4.3 Kommunikation och information	28
2.2.6 Papperskorgar offentlig miljö ..	12	4.4 Tillsyn.....	28
2.3 Avfallsanläggningar.....	14	4.5 Upphandling och inköp	28
2.3.1 Återvinningscentraler	14	4.6 Fysisk planering	28
		5 Referenser	31

Funktionalitet från Bing
© 2008 Microsoft

Inledning

Syftet med avfallsplanen är att stödja utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle genom att fastställa strategier och rutiner som minskar mängden avfall och säkerställer att det avfall som skapas tas om hand på ett hållbart sätt.

Alvesta ska uppmuntra och understödja återbruk och cirkulära materialflöden så att restprodukter kan återanvändas istället för att bli till avfall.

Verksamheter ska vara resurseffektiva och det ska finnas stöd och hjälpmedel som förebygger skapandet av onödigt avfall.

Alvesta kommun ska nå "25/25-målet" som formulerats av organisationen Avfall Sverige. Målsättningen är att mängden mat- och restavfall år 2025 ska ha minskat med 25 % från 2015 års nivå.

Alvestas tätorter och naturmark ska hållas fria från nedskräpning.

Bakgrund

1 Bakgrund

Enligt **Miljöbalken 15 kap. 41 §**, Lag (2016:782) ska alla kommuner ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av en avfallsplan och avfallsföreskrifter. (Miljö- och energidepartementet, 1998).

Naturvårdsverket har tagit fram regler för vad kommunala avfallsplaner ska innehålla, NFS 2020:6, samt en vägledning till föreskrifterna (Naturvårdsverket, 2020).

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument som beskriver hur arbetet ska fokuseras för att uppnå en bättre avfallshantering och ett mindre resurskrävande samhälle.

Avfallsplanen är ett viktigt styrdokument i kommunens arbete med att uppfylla nationella, regionala och lokala mål inom avfallsområdet och avfallsplanens syfte ska tydligt visa på kommunens ambition och inriktning på avfallsområdet. Avfallsplanen berör alla som bor och verkar i kommunen och ställer krav på engagemang och insatser hos invånare, företagare och offentliga verksamheter för att uppfylla planens mål.

Alvesta kommuns avfallsplan har tagits fram av Samhällsbyggnadsförvaltningen i samarbete med Alvesta Renhållnings AB (ARAB). Referensgrupp har varit en intern hållbarhetsgrupp som består av representanter från alla kommunens förvaltningar.

1.1 Syfte

Syftet med avfallsplanen är att nå de uppsatta målen och att genom åtgärder i form av aktiviteter minska avfallets mängd och farlighet, öka återvinningen samt minska nedskräpning.

1.2 Ansvar

Kommunen ansvarar för hanteringen av kommunalt avfall.

Kommunalt avfall

Kommunalt avfall definieras i 15 kap. 3 § lag (1998:808) miljöbalken som avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, dock inte: 1. avfall från tillverkning, 2. avfall från jord- och skogsbruk, 3. avfall från fiske, 4. avfall från septiktankar, avloppsnet och avloppsrening, 5. bygg- och rivningsavfall, och 6. uttjänta bilar. *Lag (2020:601)*.

Exempel på vad som är kommunalt avfall:

- Blandat avfall och separat insamlat avfall från hushåll, inklusive papper och kartong, glas, metall, plast, biologiskt avfall, trä, textilier, förpackningar, avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning, förbrukade batterier och ackumulatorer samt grovavfall, inklusive madrasser och möbler.
- Avfall som inte kommer från hushåll, om sådant avfall till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.

Info

Från och med år 2022 ska kommunerna ansvara för insamling och återvinning av returpapper. I Kap 1 10 § i avfallsförordningen (2020:614) definieras returpapper som kommunalt avfall som utförs av tidningar eller tidningspapper (träder i kraft 2022-01-01).

1.2.1 Ansvarsfördelning

Ansvarsfördelning för den kommunala organisationen har följande uppdelning inom avfallsområdet.

Kommunfullmäktige

- Fastställer renhållningsordningen, avfallsplan och renhållningsföreskrifter
- Beslutar om revidering av avfallsplanen

Kommunstyrelsen

- Bereder och ansvarar för framtagande av renhållningsordning
- Renhållningsansvarig nämnd
- Granskar och godkänner avfallsplanens utveckling och sammanställer uppföljning av mål och åtgärder
- Säkerställer att länsstyrelsen får ta del av avfallsplanen

Alvesta renhållnings AB

- Driver renhållningsverksamhet genom att omhänderta och transportera kommunalt avfall i kommunen

- Ansvarar för informationsinsatser för att sprida kunskap om kommunens renhållningsordning

Myndighetsnämnden

- Utövar tillsyn över efterlevnad av miljöbalken och kommunens renhållningsordning

Samtliga nämnder och kommunala styrelser

- Ansvarar för att efterleva fastställda mål och åtgärder inom avfallsplanen
- Bistår med uppgifter vid uppföljning av avfallsplanen

Hushållen och verksamheternas ansvarar för

- att avfallsmängden minskar
- att källsortera sitt avfall
- att lämna avfall till insamlingsssystem
- att följa kommunens regler för avfallshantering

1.3 Uppföljning

Avfallsplaner ska enligt avfallsförordningen, 9 kapitel, 8 § (2020:614) revideras var fjärde år. (Miljödepartementet, 2020).

Denna avfallsplan gäller därför i fyra år och en uppföljning görs i samband med att en ny avfallsplan tas fram.

Avfallsplanen följs upp årligen under våren då en bedömning görs om genomförda, pågående och planerade åtgärder räcker för att uppnå de framtagna målen.

Ansvariga kommunala nämnder och bolag ska inför den årliga uppföljningen sammanställa de åtgärder som genomförts under året och utvärdera om dessa är tillräckliga för att uppnå målen i avfallsplanen. Sammanställningarna skall också göras tillgängliga för kommuninvånarna.

Aktiviteter i avfallsplanen får justeras av huvudansvarig nämnd för aktiviteten om ändrade behov finns.

Arbetet för att uppfylla det övergripande 25/25-målet ska redovisas i den årliga uppföljningen i avsnittet "miljöredovisning".

1.4 Bilagor

Till denna avfallsplan hör sex bilagor:

- BILAGA 1 – Nulägesbeskrivning
- BILAGA 2 - Uppföljning av föregående avfallsplan
- BILAGA 3 – Nedlagda deponier
- BILAGA 4 – Samrådsredogörelse
- BILAGA 5 – Miljöbedömning (undersökning om betydande miljöpåverkan)
- BILAGA 6 – Mål och lagstiftning som berör avfallsplanen

Framtidens avfallshantering

2 Framtidens avfallshantering

Detta kapitel redogör för visionen av den framtida avfallshantering i Alvesta kommun. Bedömningar i kapitlet ligger till grund för några av de aktiviteter som föreslås i kapitel 3, "Mål och aktiviteter".

2.1 Framtida avfallsmängder och flöden

I avfallsplanen förutses inga omvälvande förändringar av mängder eller slag av avfall, utan de tendenser som finns idag antas fortsätta. Samhällsutvecklingen de senaste åren har lett till förändringar av avfallsflöden. Som exempel har mängden tidningspapper minskat till följd av tryckta mediers tillbakagång till förmån för digitala medier, och ökad näthandel har bidragit till att mängden avfall från pappers- och plastförpackningar har ökat.

Mängden totalt matavfall i kommunen förväntas inte att öka, då befolkningens mängden kommer att vara relativt oförändrad samtidigt som kommunen arbetar för att minska matsvinnet.

Matavfallet ska även i fortsättningen i första hand behandlas genom rötning för att ha tillvara energi- och näringsinnehållet.

Mängden avfall för energiåtervinning bedöms kunna minska genom ökad utsortering av förpackningar och annat material.

2.2 Insamlingssystem

Avfallsplanen ska innehålla en bedömning av behovet av nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, och behovet av nedläggning eller förändring av befintliga insamlingssystem som en följd av avfallsflödenas förändringar i framtiden.

2.2.1 Mat- och restavfall

Figur 2.2.1–1 Sortering i de röda och gröna påsarna

Alvesta kommun har ett politiskt beslut att använda ett optiskt system för kommunalt mat- och restavfall. Mat- och restavfallet sorteras i gröna respektive röda påsar och läggs i samma kärl vid fastigheten (figur 2.2.1–1). När avfallet kommer till sorteringsanläggningen separeras påsarna efter färg. Systemet kan vid behov byggas ut så att fler fraktioner kan separeras i påsar i andra färger. Avfallsföreskrifterna från 2020-05-01 ger mandat till Alvesta Renhållnings AB att tillse att kravet på sortering efterlevs.

Bedömning: För att fler fraktioner (exempelvis pappers- och plastförpackningar) i framtiden ska få läggas i hushållskärl krävs ekonomisk täckning från det tillståndspliktiga insamlingssystemet. Den optiska sorteringsanläggningen skulle också behöva byggas om för att hantera fler fraktioner.

För att sorteringen ska fungera är det även viktigt att det finns tillgång till röda och gröna påsar för alla hushåll, även de i flerbostadshus.

Vid upphandling av påsar är det av stor vikt att dessa har minimal miljöpåverkan.

2.2.2 Trädgårdsavfall

Idag finns möjlighet att lämna in trädgårdsavfall på kommunens återvinningscentraler. Där komposteras det på plats och hushållen kan sedan köpa kompostjorden. Växtavfall från invasiva arter förpackas och transporteras till Ljungby för förbränning.

Bedömning: Kommunen skulle kunna överväga att i framtiden erbjuda fastighetsnära insamling av trädgårdsavfall mot en avgift. Detta skulle minska risken att trädgårdsavfall lämnas på olämpliga platser.

2.2.3 Grovavfall

Grovavfall lämnas idag på någon av kommunernas återvinningscentraler och sorteras i fraktioner efter inlämning (brännbart, metallskrot, trämaterial och deponi m.m.)

Bedömning: För närvarande krävs det tillgång till bil för att kunna lämna grovavfall till återvinningscentralerna. Kommunen skulle kunna överväga att i framtiden erbjuda hämtning av grovavfall mot en avgift. Detta skulle minska risken att avfallet kastas på olämpliga platser eller läggs i soppåsar.

Vad är grovavfall?

Grovavfall är avfall som inte tillhör den vanliga soppåsen och som ska lämnas till återvinningscentralen. Exempel på grovavfall är böcker (ej pocket), porslin, keramik, glasprydnader, trasiga dricksglas, mindre speglar, bestick, kastruller, stekpannor och uttjänta verktyg som hammare, såg och mejsel.

Till större grovavfall tillhör exempelvis möbler, barnvagnar, mattor och uttjänta cyklar.

Info

2.2.4 Farligt avfall

Kommunen ansvarar för insamling, transport och behandling av hushållens farliga avfall. Detta innefattar färg, lack, lim, lösningsmedel, batterier, oljor, rengöringsmedel, bekämpningsmedel, kvicksilverhaltiga material samt lampor.

Återvinningscentralerna i kommunen tar för närvarande inte emot avfall som innehåller asbest, utan hänvisar sådant avfall till Växjö's avfallsanläggning. Återvinningscentralen i Alvesta tar emot tryckimpregnerat trä.

Medicinskt avfall är inte ett kommunalt ansvar utan ska lämnas till apoteket.

Farligt avfall som faller under producentansvaret, såsom elavfall, batterier och ljuskällor, kan lämnas på ÅVC eller den butiksnära insamlingen "Samlaren" på Ica i Alvesta. Vitvaror, kyl och frys kan lämnas in på ÅVC.

Bedömning: En utvärdering bör göras om återvinningscentralerna i Moheda och Vislanda skulle kunna ta emot tryckimpregnerat trä för att öka tillgängligheten.

2.2.5 Förpackningar och returpapper

För närvarande lämnas hushållens förpackningar och returpapper främst på återvinningsstationerna (figur 2.2.5–1). En del flerfamiljshus har tillgång till fastighetsnära insamling.

Från 2023 skall insamling av förpackningar gradvis övergå till insamling vid bostadsfastigheter (tillståndspliktigt insamlingsystem, TIS). För närvarande finns inga godkända TIS.

Från och med år 2022 ska kommunerna ansvara för insamling och återvinning av returpapper. Målet är att minst 90 % av returpappret som produceras ska materialåtervinnas. Därmed avskaffas producentansvaret för returpapper (Regeringskansliet, 2021).

Kommunen har en central roll för att insamlingsystemet ska fungera genom att upprätta avfallsplan och genom planläggning för markanvändning. Kommunen ska informera hushållen om hur förpackningsavfall och returpapper ska hanteras.

Bedömning: Erfarenheter från andra kommuner som idag har fastighetsnära insamling tyder på att återvinningsstationer även i fortsättningen kommer att behövas för att komplettera den fastighetsnära insamlingen. Det behöver utredas om ARAB kan utföra insamling vid bostadsfastigheter på uppdrag av en TIS.

Det nya kommunala ansvaret för insamling och återvinning av returpapper innebär att kommunen behöver se över hur insamlingen ska utföras samt hur det ska finansieras.

Figur 2.2.5–1 Återvinningsstationer kommer sannolikt att finnas kvar även efter att fastighetsnära insamling införts.

2.2.6 Papperskorgar offentlig miljö

I Alvesta kommun finns det 250 papperskorgar i den offentliga utemiljön som kommunen ansvarar för. Det finns för närvarande inte några papperskorgar för olika fraktioner i den offentliga miljön.

Bedömning: Samhällsbyggnadsförvaltningen gör årligen en genomgång av befintliga papperskorgar för att avgöra om de bör kompletteras med fler eller flyttas till mer lämpliga platser. Ett dokument med riktlinjer för principer och standardnivå för kommunens papperskorgar skulle underlätta detta arbete. Frågor som skulle kunna hanteras i riktlinjerna är bland andra principer för att nå en jämn täckning i nya och befintliga områden samt utformning av korgarna. Det finns också behov av en dialog med näringsidkare i tätorterna för att minimera nedskräpningen kring affärer och matserveringar.

I dagsläget är det inte ekonomiskt rimligt att ställa ut papperskorgar med sortering vid kommunens lekplatser eller i tätorterna då avfallsmängderna är små. Vid spontanidrottsplatserna slängs större mängder av olika fraktioner och där är sorterande papperskorgar lämpliga. Frågan föreslås utredas vidare.

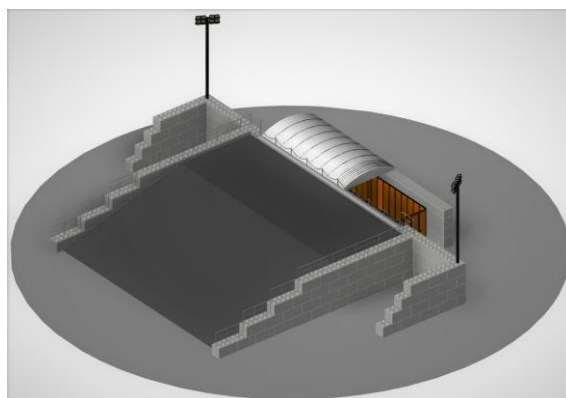
Figur 2.2.6–1 Exempel på papperskorgar med sortering i offentlig miljö.

2.3 Avfallsanläggningar

Alvesta kommun har inga avfallsanläggningar för deponering av avfall eller omlastning av kommunalt avfall. De deponier som har funnits är sluttäckta (för mer information se bilaga 3 "Nedlagda deponier"). Idag skickas deponiavfall till öppna deponier i andra kommuner och omlastning av kommunalt avfall sker på Häringetorps avfallsanläggning, Växjö. Alvesta kommunen har för närvarande två upplagsytor så kallade "kommunala massor", vilka utgörs av schaktmassor, matjord, ris/virke samt snö. Upplagsytorna finns i Alvesta och Moheda.

Bedömning: I framtiden kommer kommunen att ha behov av en egen omlastningsanläggning för insamling av kommunalt avfall (och ev. fler fraktioner) som är anpassad för insamlingsystemet. En typisk lösning är att sopbilen kör upp på en ramp och tippar ner avfallet i en container, se exempel i figur 2.3–1.

Det finns inget behov av en öppen deponi inom kommunens gränser, då sådana redan finns i närliggande kommuner. Det finns ett behov av ytterligare en upplagsyta för kommunala massor i södra delen av Alvesta.

Figur 2.3–1 Skissförslag hur en omlastning av avfall från hushållskärl kan se ut.

2.3.1 Återvinningscentraler

I Alvesta kommun finns det fyra bemannade återvinningscentraler: Alvesta, Grimslöv, Moheda och Vislanda. På återvinningscentralerna finns containrar för olika grovsopor såsom metall- och träföremål, trädgårdsavfall, brännbart avfall, farligt avfall, elektronikavfall, med flera.

På Alvesta återvinningscentral kan mindre verksamheter lämna sitt avfall mot en kostnad. Övriga återvinningscentraler är endast till för hushållens avfall. Återvinningscentralerna tar emot material för återbruk i samarbete med Emmaus. Det finns möjligheter att lämna kläder, prylar och möbler m.m. på återvinningscentraler i kommunen, Alvesta Renhållnings AB har ett bra samarbete med Emmaus angående detta.

Bedömning: Återvinningscentralen i Alvesta tätort kommer i framtiden behöva flyttas till en annan plats då markanvändningen i närområdet är under förändring. Den nya återvinningscentralen bör ha en anläggning för omlastning av kärlavfall. Den befintliga ytan för återbruksverksamheten är i nuläget underdimensionerad och vid en flytt av återvinningscentralen bör denna yta utökas.

Mål & aktiviteter

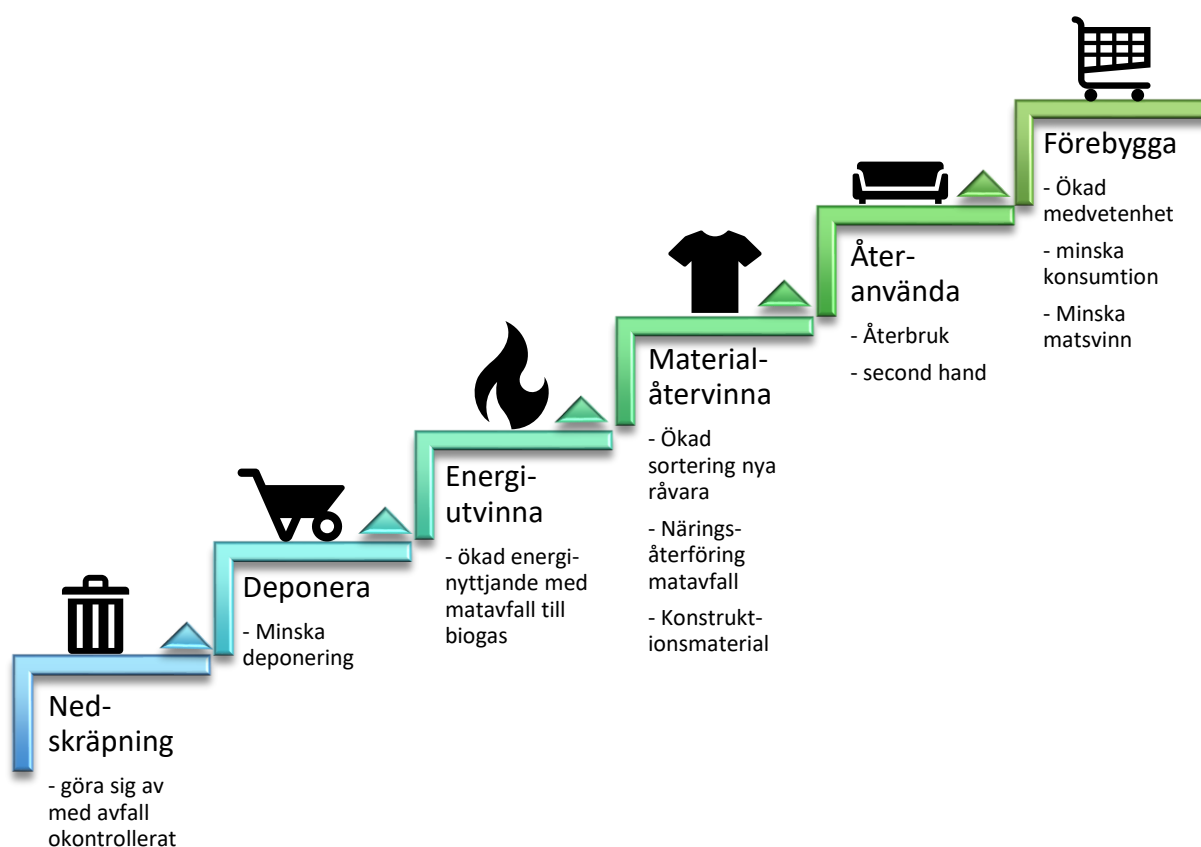

3 Mål och aktiviteter

Avfallsplanen ska innehålla mål och aktiviteter för att förebygga och hantera det avfall som kommunen ansvarar för. För avfall som kommunen inte ansvarar för ska avfallsplanen innehålla mål och aktiviteter för att förebygga och hantera detta avfall, i den utsträckning som kommunen kan påverka detta.

Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen samt andra relevanta mål, strategier och planer, se bilaga 6. Mål och åtgärder ska syfta till att avfallet hanteras enligt avfallshierarkin (se figur 3.0–1) i enlighet med 2 kap. 5 § och 15 kap. 10 § miljöbalken.

Mål och åtgärder i avfallsplanen bör samordnas med mål och åtgärder i kommunens övriga planer och strategier med kopplingar till avfall, se bilaga 6.

Figur 3.0–1 Avfallshierarkin, även benämnd avfallstrappan, där förebyggande har högst prioritet.

3.0 Målstruktur

Avfallsplanens målsättningar är indelade i sex målområden (figur 3.0–1). Indelningen är gjord i överensstämmelse med den så kallade avfallshierarkin som anges i EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG), med tillägg av ett målområde för förebyggande av nedskräpning.

Delmålen inom de sex målområdena är av två slag: de som omfattar alla medborgare och verksamheter i Alvesta kommun (*Alvesta som geografiskt område*) och de som gäller för den kommunala organisationen (*Kommunorganisationen*). Delmålen är utformade så att det skall vara enkelt att bedöma eller beräkna om de är uppfyllda. För många av delmålen finns en angiven tidpunkt då de ska ha uppnåtts.

För varje delmål finns ett antal aktiviteter som ska leda till att delmålet uppnås. Med aktivitet avses en fysisk eller beteendemässig förändring som kan genomföras av privatpersoner, företag eller offentlig sektor där syftet är att nå ett mål inom miljöområdet.

3.0.1 Klassning av aktivitet

För varje delmålområde finns det ett antal aktiviteter och dessa är kopplade till en tidsplan, till en organisation som ansvarar för att den utförs, samt till en bedömning om vilka resurser som aktiviteten kräver. Bedömningen klassificerar aktiviteterna enligt följande indelning:

Klass 1	Aktiviteten kan utföras inom befintlig budget.
Klass 2	Medel måste anslås för att aktiviteten ska kunna utföras.
Klass 3	Större investering och ökade driftkostnader krävs för aktiviteten.

Alla klasser 1–3 innebär kostnader men kan ofta på sikt innebära besparingar eller omfördelning av kostnader. Till exempel kan inköpskostnader bytas mot kostnader för att administrera systemet och kostnader för ytor.

3.0.2 Uppföljning av mål och aktiviteter

Uppföljning av delmål och aktiviteter som har tagits fram i detta kapitel utförs enligt 1.3 Uppföljning.

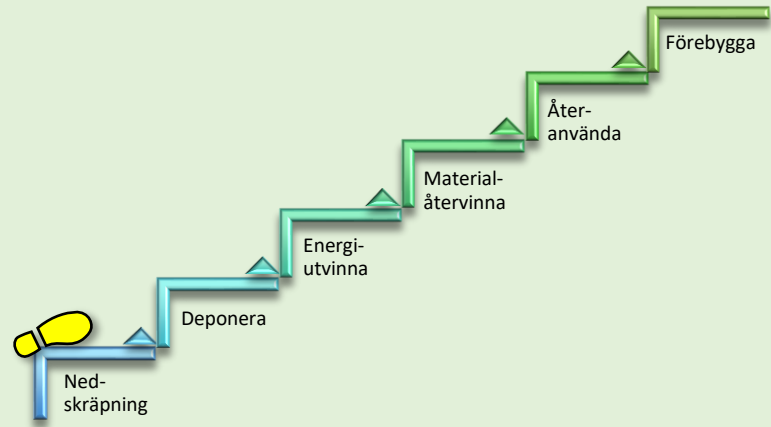
3.0.3 Huvudansvarig

För varje aktivitet finns en huvudansvarig nämnd/styrelse, se tabell 3.0.3–1.

Förkortning	Förklaring	Antal aktiviteter som huvudansvarig
KS	Kommunstyrelsen	6
KS- PU	Kommunstyrelsens personalutskott	1
ARAB	Alvesta renhållnings AB styrelse	12
AllboHus	AllboHus AB styrelse	1
SBN	Samhällsbyggnadsnämnden	7
NMY	Nämnden för myndighetsutövning	4
UN	Utbildningsnämnden	2
ON	Omsorgsnämnden	1
KFN	Kultur- och Fritidsnämnden	4
NAL	Nämnden för arbete och lärande	1
		39

Tabell 3.0.3–1 Förklaring till förkortningar i detta avsnitt.

Nedskräpning

3.1 Nedskräpning

Med nedskräpning avses att föremål slängs eller lämnas på plats som allmänheten har tillträde eller insyn till. Skräp kan utgöras av stora föremål och mängder som bilar, fritidsbåtar och byggavfall samt mindre föremål som förpackningar, engångsgrillar och cigarettfimpar. Även organiska föremål som trädgårdsavfall kan utgöra nedskräpning. Nedskräpning kan ske både på mark och i vatten.

Enligt gatuhållningslagen är kommunen ansvarig för renhållningen på gator, torg, parker och andra allmänna platser som är redovisade i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900), men att hålla vår kommun rent är en uppgift för alla som bor eller verkar i kommunen. Skräpet skadar djur och natur, kostar pengar och leder till upplevd otrygghet i den fysiska miljön.

Arbete med nedskräpning handlar till stor del om att sprida kunskap om nedskräpningens konsekvenser för att uppnå beteendeändringar. Det ska vara lätt att göra rätt!

DELMÅL

Alvesta som geografiskt område

Tills år 2025 ska nedskräpningen minska i jämförelse med år 2021 (skräpmätningen ska utföras 2021). Under perioden 2021 – 2025 ska arbetet med kunskapsspridning om konsekvenserna av nedskräpning intensifieras så att fler motiveras att inte skräpa ner.

Kommunorganisationen

Har en tydlig organisation och ansvarsfördelning för att arbeta med förebyggande och åtgärdande av nedskräpning.

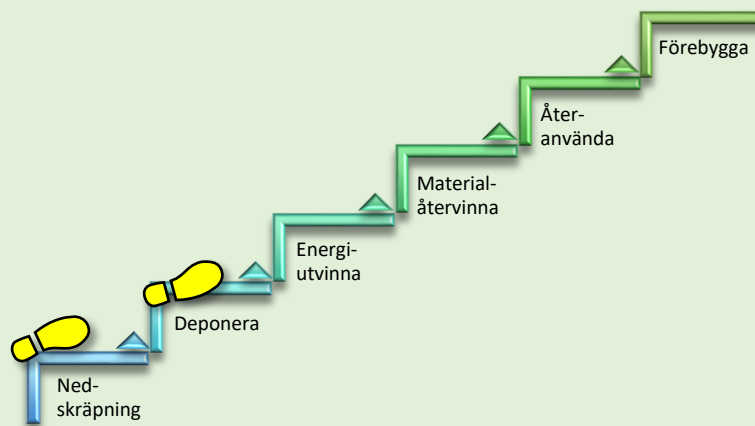
90 % av skolor och förskolor är med i Skräpplockardagar från Håll Sverige rent.

Aktiviteter Nedskräpning				
Nr	Aktivitet	Tidsplan	huvudansvarig	Resurs
1.1	Genomföra ett internt möte för att diskutera det förebyggande och långsiktiga arbetet mot nedskräpning.	Årligen	SBN	1
1.2	Genomföra skräpmätningar i kommunen.	2021, 2025	SBN	2
1.3	Genomföra årliga aktiviteter eller informationskampanjer för allmänheten om att förebygga nedskräpning.	Årligen	SBN	2
1.4	Erbjuda trädgårdsavfallshämtning för fastighetsägare.	2021	ARAB	1
1.5	Uppmuntra / Stödja skolor och förskolor i deltagande i skräpplockardagar	Årligen	UN	1
1.6	Genomföra / Uppmuntra till aktivitet under "håll Sverige rent"-dagen. Dagen infaller årligen i september.	Årligen	SBN	1
1.7	Erbjuda lägre kostnad för dryck i en egen take-away mugg (istället för engångsmugg) på offentliga platser vid kommunala evenemang.	2021	KFN	1
1.8	Samverka med arrangören vid evenemang inom kommunen i syfte att minska nedskräpning.	Årligen	KFN	1
1.9	Bedöma lämpliga placeringar av papperskorgar vid planläggning av områden.	Årligen	SBN	1

Figur 3.6–1 År 2017 målade Lekbackens förskola ett antal allmänna soptunnor i Alvesta tätort.

Deponera

3.2 Deponera

Avfall som hamnar i deponin kan inte energiåtervinnas och därför är det viktigt att deponera så lite som möjligt.

De äldre deponierna som finns i kommunen idag ska vara skyddade för att minska miljöpåverkan. Kommunen har idag inga öppna och aktiva deponier.

DELMÅL

Alvesta som geografiskt område

Senast år 2025 deponeras mindre än 1 % av insamlat material från hushåll.

Kommunorganisationen

Senast år 2025 utgör inte nedlagda deponier något hot mot människors hälsa eller miljö.

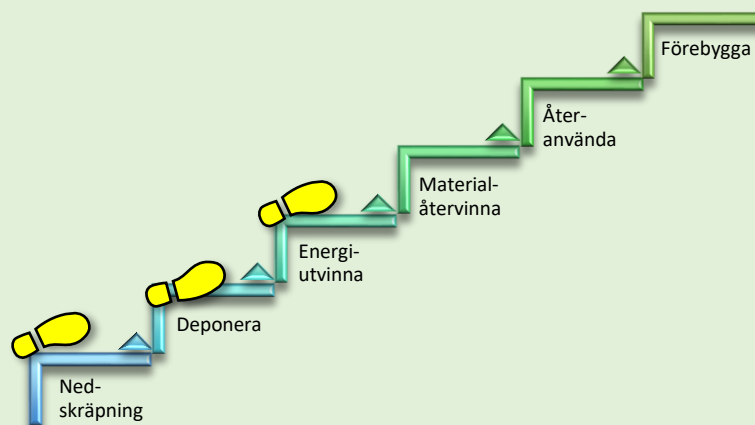
Aktiviteter Deponera

Nr	Aktivitet	Tidsplan	Huvudansvar	Resurs
2.1	Sammanställa plan för de sluttäckta deponierna.	2023	NMY	1
2.2	Utreda möjligheten att lämna mer material till återvinning som idag deponeras (till ex. isolering) och en plan för genomförande.	2024	ARAB	1

Figur 3.5–1 Aringsåsdeponin i Alvesta.

Energiutvinna

3.3 Energiutvinna

Den 1 april 2020 infördes en förbränningskatt i Sverige för avfall. Skatten kommer successivt att höjas (Regeringskansliet, 2020). Det innebär att avfallstaxan i kommunen kan höjas om kommunen, kommuninvånare eller fastighetsägare inte arbetar för att minska restavfallet (röda påsen) och det grovavfallet som förbränns. Alvesta kommun måste därför arbeta för att verksamheter ska jobba högre upp i avfallstrappan så att mindre avfall eller resurser kommer till energiutvinning.

DELMÅL

Alvesta som geografiskt område

Kommunen ska arbeta för en miljöstyrande taxa i syfte att minimera mängden avfall som går till förbränning. Alla verksamheter där det uppstår kommunalt avfall samt bostadsfastigheter ska ha ett abonnemang för sophämtning, senast år 2023.

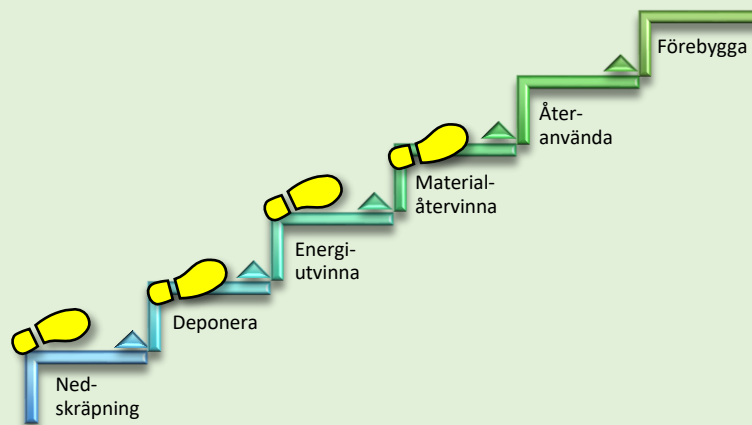
Kommunorganisationen

Kommunens avfallsabonnemang ska i framtiden anpassas till att mindre mängd avfall slängs så att mindre kärl och färre tömningar krävs.

Aktiviteter Energiutvinna

Nr	Aktivitet	Tidsplan	Huvudansvar	Resurs
3.1	Föreslå system för lättare tillgång till gröna och röda påsar för flerfamiljshus.	2022	ARAB	1
3.2	Genomföra plockanalyser av restavfall och matavfall för att kunna anpassa information vidare kring sopsortering.	årligen	ARAB	1
3.3	Genomföra utskick till fastighetsägare utan avfallshämtning och informera om kravet på avfallshämtning i kommunal regi.	2021–2023	NMY	1
3.4	Se över abonnemang för hushållssopor hos verksamheter/företag.	2021–2022	NMY	1

Återvinna

3.4 Återvinna

Alvesta kommun ska arbeta för att ta hand om det avfallet som uppstår på ett miljö- och resurseffektivt sätt. Kommunen ska arbeta för en cirkulär ekonomi (figur 3.3–1). Kommunens egna verksamheter ska vara föregångare när det gäller sortering av avfall. Transporter ska ske med förnybart bränsle.

- Genom att **matavfall** samlas in separat hamnar avfallet högre upp i avfallstrappan då även näringsämnen kan tas tillvara (biogödsel) och återföras till naturen. Energin från matavfallet blir till biogas som kan ersätta fossila bränslen. Det krävs dock att det är rätt sorterat för att biogasanläggningen ska godkänna att ta emot det.
- Textilproduktion har stor påverkan på miljön. En stor andel av den **textil** som slängs hade kunnat användas vidare. Det behövs bättre förutsättningar för återvinning.
- Många **förpackningar och tidningar** hamnar i restavfallet istället för att lämnas till återvinningen. Det ska finnas rätt förutsättningar för att återvinna förpackningar samt information till fastighetsägare om deras ansvar för sortering. För bättre utsortering behövs det samarbete mellan kommunen och det tillståndspliktiga avfallssystemet.

DELMÅL

Alvesta som geografiskt område

Minska mängden felsorterat mat- och restavfall som skulle kunna återvinnas.

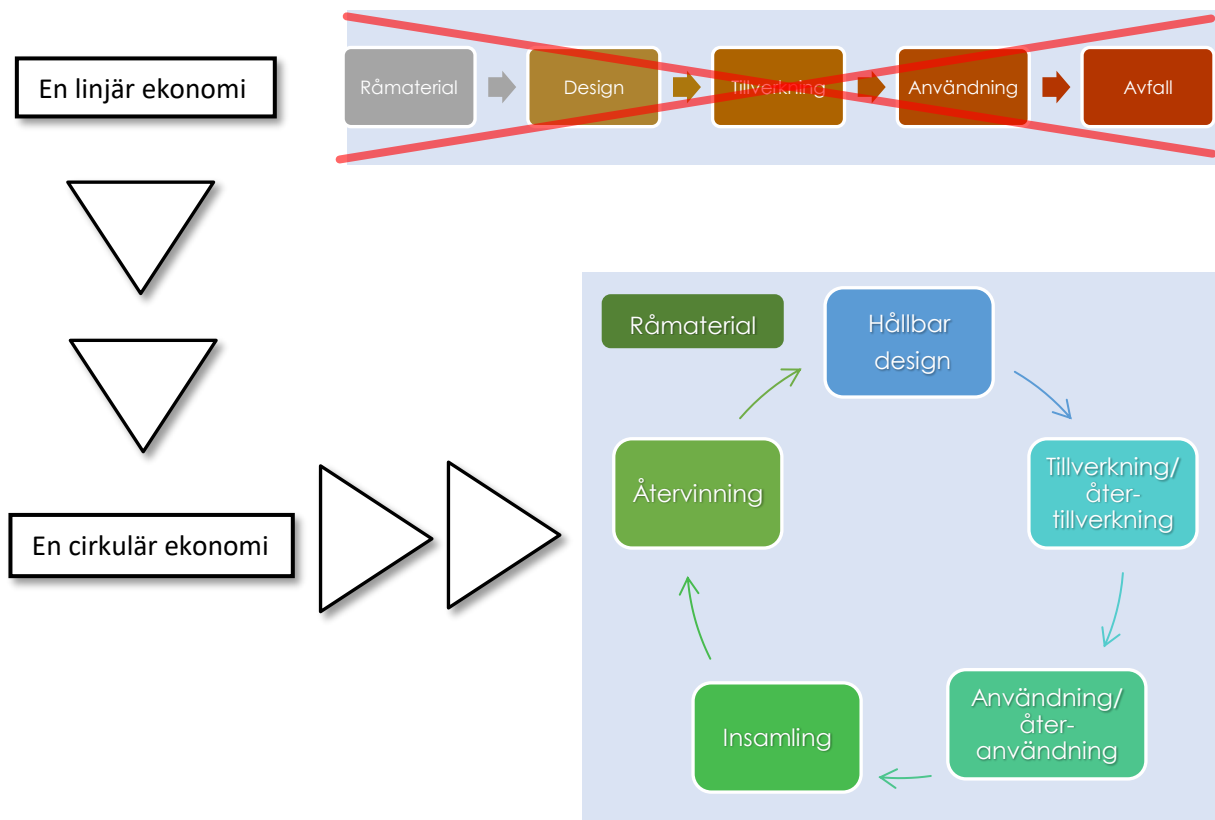
Hushåll ska få tillgång till fastighetsnära insamling av fler fraktioner senast år 2023.

Information om hur och var man kan återvinna ska finnas tillgänglig för alla.

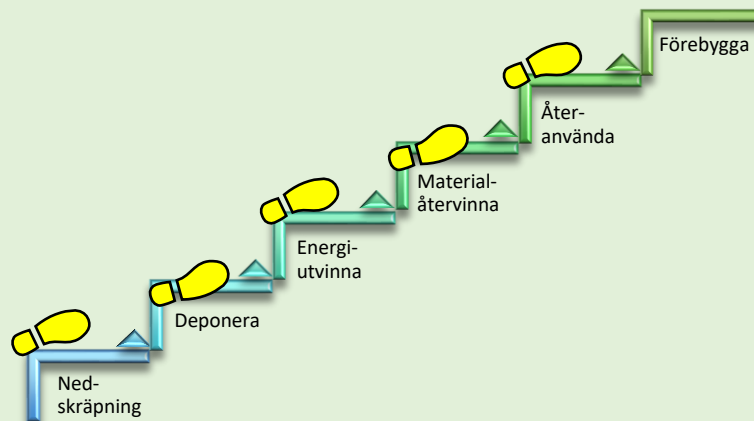
Kommunorganisationen

Återvinning av förpackningar ska finnas i koncernens alla verksamhetslokaler.

Aktiviteter Återvinna				
Nr	Aktivitet	Tidsplan	Huvudansvarig	Resurser
4.1	Utreda möjligheten till bostadsnära insamling för flerfamiljslägenheter. Hur långt till miljöhus/återvinningsstationen anses vara tillräckligt nära?	2021	KS (i samarbete med bostadsbolag i kommunen.)	1
4.2	Informera privata fastighetsägare och verksamhetsutövare om att främja utökad källsortering och insamling av farligt avfall.	årligen	ARAB	1
4.3	Införa källsortering av matavfall, förpackningar och returpapper i samtliga kommunägda samhällsfastigheter, tillgängliga för brukare och besökare.	2022	KS	2
4.4	Underlätta avfallssortering på kommunala platser (idrottshallar, bibliotek, museum, spontanidrottsplatser med mera).	2023	KFN	2
4.5	Utreda möjligheten att kunna lämna plast som inte är förpackning på återvinningscentralen senast år 2025 (Ingå i taxan).	2023	ARAB	1
4.6	Insamling av returpapper ska ske i kommunal regi. Implementera egen insamling och informera kommuninvånarna förändringen.	2022	ARAB	2

Figur 3.3–1 En cirkulär ekonomi istället för en linjär ekonomi.

3.5 Återanvända

När befintliga produkter återanvänds kan nyköp undvikas. Återanvändning minskar miljöbelastningen från avfallshanteringen då det blir mindre avfall att behandla. En stor del av grovavfallet består idag av fullt fungerande produkter. Möjligheten att lämna produkterna till återanvändning bör förbättras.

DELMÅL

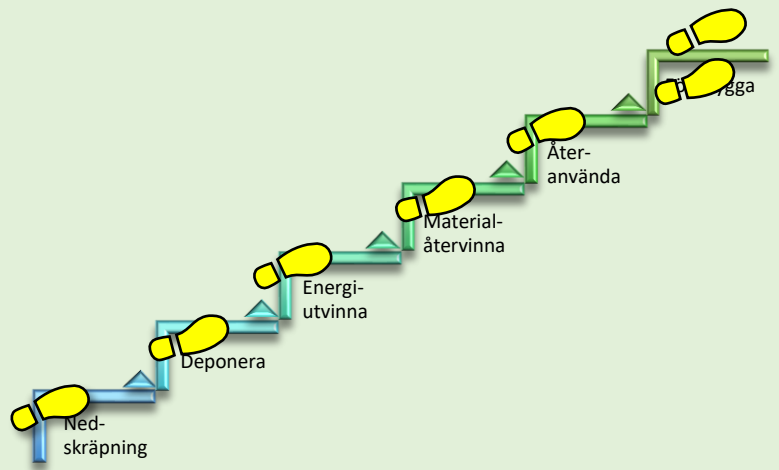
Alvesta som geografiskt område

Till år 2025 ska invånarnas och näringslivets återanvändning öka och man ska ha tillgång till platser där det är möjligt att laga, låna, eller köpa återanvända produkter som t ex fritidsartiklar, leksaker, kläder etc. Det ska vara enkelt för privatpersoner och företag att lämna in utsorterade produkter för återanvändning.

Kommunorganisationen

Kommunens verksamheter ska öka sin återanvändning av utrustning och inventarier som kontorsmöbler och kontorsutrustning.

Aktiviteter Återanvända				
Nr	Aktivitet	Tidsplan	Huvudansvarig	Resurser
5.1	Införa ett system för cirkulering av kommunägda möbler och inventarier i kommunen.	2021	NAL	2
5.2	Efterfråga och utvärdera användning av återbruk vid nybyggnation av kommunägda lokaler.	årligen	AllboHus	1
5.3	Utreda möjligheten till fritidsbank.	2021	KFN	2
5.4	Erbjuda samarbete med föreningar och organisationen för att hålla bytardagar för till exempel kläder, böcker, leksaker.	årligen	SBN	1
5.5	Utreda ett avgiftsbelagt system för hämtning av grovavfall, där grovavfallet i första hand hamnar i en återbruksverksamhet och i sista hand som återvinning, energiåtervinning eller deponi.	2021	ARAB	1
5.6	Rekommendera i rivningslov att möjligheten till återbruk ska inventeras och redovisas för beställare.	årligen	NMY	1
5.7	Utreda möjligheten att anlägga en ny upplagsyta för schaktmassor, matjord, ris/virke samt snö (kommunala massor) i södra kommundelen.	2024	SBN	2

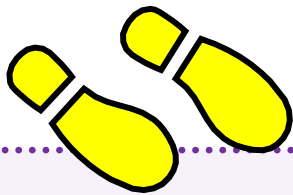

3.6 Förebygga avfall och dess farlighet

En stor del av produkters miljöbelastning kommer ur tillverkningen och utvinningen av produkternas råvaror. Att förebygga att avfall uppstår är det högst prioriterade steget i avfallstrappan. Det bästa för miljön och människors hälsa är att undvika att avfall uppstår överhuvudtaget.

Några positiva földeffekter av att mängden avfall minskar är att kostnaden för avfallshantering sjunker och att bullret och vägslitaget från godstransporter minskar.

Många förskolor och skolor är med i "Grön flagg", där man arbetar kring resurser, avfall och giftfri miljö (figur 3.1–1).

Kommunens övergripande mål

ÖVERGRIPANDE MÅL

Alvesta som geografiskt område

Mängden mat- och restavfall ska minska med 25 % per person år 2025 jämfört med 2015.

Mängden farligt avfall i restavfallet ska inte överstiga 15 g/hushåll och vecka år 2025.

Kommunorganisationen

Matsvinnet i kommunala verksamheter ska ha minskat år 2025 jämfört med 2020.

Aktiviteter förebygga				
Nr	Aktivitet	Tidsplan	Huvudansvarig	Resurser
6.1	Tillsammans med upphandlingsavdelningen utreda ansvar inom kommunorganisationen kring strategiskt arbete med att minimera och förebygga avfall i kommunens verksamheter.	årligen	KS	1
6.2	Vid minst två upphandlingar per år inkludera krav eller kriterier för avfallsminimering.	årligen	KS	1
6.3	Implementera Livsmedelsverkets nationellt antagna metodik för att mäta och följa upp matsvinnet inom omsorgen.	årligen	ON	2
6.4	Implementera Livsmedelsverkets nationellt antagna metodik för att mäta och följa upp matsvinnet i förskolor och skolor.	årligen	UN	2
6.5	Informera hushållen om hur de kan förebygga avfall och varför.	årligen	ARAB	1
6.6	Ta fram en egen hemsida för renhållning i Alvesta kommun.	2021	KS, i samarbete med ARAB	2
6.7	Införa digitala kemikalieförteckningar i kommunens verksamheter.	2022	KS (PU)	2
6.8	Utreda om återvinningscentralen i Moheda och Vislanda ska kunna ta emot tryckimpregnerat trä.	2022	ARAB	2
6.9	Kommunen ska sammanställa en checklista vid inköp, för att undvika för stora lager och för att minimera inköpen av miljöfarliga produkter.	2021	KS, Inköpsansvariga för varje förvaltning	1
6.10	Planera och utreda ny plats för återvinningscentral i Alvesta tätort, med högre kapacitet för återbruk och med anläggning för omlastning av kommunalt avfall.	2021–2025	ARAB, SBN	3
6.11	Byta tunga brunnslock till lättare för slamtömning enligt krav i avfallsföreskrifter.	2021	ARAB	1

Figur 3.1–1 Flera förskolor och skolor i Alvesta kommun är med i Grön flagg som bland annat tar upp frågor enligt ovan. Bilder från Håll Sverige rent.

Styrmedel

4 Styrmedel

Här beskrivs de styrmedel som kommer att användas för att bidra till att uppnå målen och genomföra aktiviteter.

4.1 Lokala avfallsföreskrifter

Från 2020 finns nya beslutade avfallsföreskrifter i Alvesta kommun. Föreskrifterna beskriver vilka krav som ställs vid avfallshandling och vilka krav som ställs på kommunen, renhållningsbolaget samt fastighetsägare. I föreskrifterna finns också undantagsregler, exempelvis avseende eget omhändertagande av avfall och uppehåll i sophämtning. Avfallsföreskrifterna är ett komplement till gällande lagstiftning på området och det dokument som ligger till grund för hur frågor hanteras i det dagliga arbetet och vid tvister.

4.2 Renhållningstaxan

Avfallshandlingen är avgiftsfinansierad med en så kallad renhållningstaxa. Taxorna ska täcka hela kostnaden för avfallshandlingen. Enligt självkostnadsprincipen får inte kommunerna ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för avfallshandlingen (kommunallagen 8 kap. 3c §). Kommunen får inte göra någon vinst. Självkostnaden avser inte kostnaden för den enskilda prestationen utan de samlade kostnaderna för hela avfallsverksamheten.

Olika faktorer som val av insamlingssystem, korta/långa transportsträckor, antal/service på återvinningscentraler med mera styr kommuners taxor. Kostnaden för behandling och handtering har i många fall ökat i kommunerna, vilket bland annat beror på nya skatter, högre miljökrav och nya tjänster.

Taxan i Alvesta kommun ska vara miljöstyrande som ett incitament att utöka källsortering hos hushållen. Den består av en fast del, som finansierar kundservice, information, utveckling och registerhållning med mera, samt av en rörlig del som finansierar insamling och behandling av avfallet.

4.3 Kommunikation och information

Information är ett viktigt styrmedel för bättre avfallshandling. Enskilda individers deltagande är väsentligt för att uppnå goda resultat, och det behövs information om både varför det är viktigt att sortera och om hur det praktiskt går till.

I hela Kronoberg är avfallsmängden relativt hög jämfört med i andra delar av Sverige. Förståelsen avseende de miljömässiga fördelarna med materialåtervinning framför förbränning behöver öka i kommunen.

4.4 Tillsyn

De kommunala tillsynsmyndigheterna (SBF-bygg och miljö) utövar tillsyn över företag och andra verksamheter. Det finns ett samarbete mellan kommunala aktörer (SBF Bygg & Miljö och Alvesta Renhållnings AB) för att kartlägga och informera de hushåll som inte anses följa föreskrifterna om gällande föreskrifter. Vid tillsynsbesök kan förbättrad avfallshandling uppmuntras genom att ställa frågor om företags avfallslösning och också genom att anmärka på eventuell bristfällig avfallshandling, exempelvis avseende farligt avfall.

4.5 Upphandling och inköp

Vid offentlig upphandling och inköp har kommunen stora möjligheter att påverka avfallsmängder. Genom att ställa miljökrav och skapa rutiner för avfallsförebyggande arbete i samband med upphandling kan kommunerna aktivt förebygga uppkomst av avfall.

4.6 Fysisk planering

Genom att avfallsfrågor lyfts tidigt i planprocessen kan de beaktas i planeringsskedet av nya områden samt i samband med ny- och ombyggnationer. Det är värdefullt att ARAB, eller annan avfallskunnig i kommunen involveras i den fysiska

planeringen. Fördjupad Översiktsplanen för Alvesta tätort, antagen av Kommunfullmäktige 2017-11-28 §117, redovisar den befintliga återvinningscentralen. Översiktsplanen anger också att en ny, mer centralt belägen,

återvinningscentral skulle kunna förbättra servicen till besökarna och ge kortare resväg, men en lämplig fastighet för en ny central har ännu inte redovisats.

Referenser

5 Referenser

Europeiska kommissionen. (den 22 maj 2018). Den cirkulära ekonomin: Nya regler ska göra EU världsbäst på avfallshantering och återvinning. Bryssel, Belgien.

FTIAB. (2019). *Nya förordningen gällande producentansvar för förpackningar och returpapper en vägledning*. Förpacknings- och tidningsinsamlingen.

Miljö- och energidepartementet. (1998). *Miljöbalk (1998:808)*. Stockholm: Sveriges Riksdag.

Miljödepartementet. (2020). *Avfallsförordning (2020:614)*. Stockholm: Sveriges riksdag.

Naturvårdsverket. (2017). *kommunal avfallshantering vägledning om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall*. Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket. (2020). *Naturvårdsverkets författningssamling NFS 2020:6*. Stockholm: Naturvårdsverket.

Regeringskansliet. (den 13 januari 2020). *www.regeringen.se*. Hämtat från Skatt på avfallsförbränning: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagratsremiss/2019/09/skatt-pa-avfallsforbranning/>

Regeringskansliet. (den 16 03 2021). Hämtat från Kommunerna tar över ansvaret för returpapper: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/12/kommunerna-tar-over-ansvaret-for-returpappret/>